

نقش وحی و اهل بیت (ع) در راهنمایی انسان به سوی حقیقت

مفسر قرآن کریم با بیان اینکه آن چه به منزله معرفی خود اهل بیت (ع) است، همان چیزی است که به منزله معرفی قرآن است؛

مفسر قرآن کریم با بیان اینکه آن چه به منزله معرفی خود اهل بیت (ع) است، همان چیزی است که به منزله معرفی قرآن است؛ اگر قرآن به حق سخن می گوید، اهل بیت (ع) نیز به حق سخن می گویند و اگر جایی سکوت کردند به حق بوده است. امام علی (ع) در توصیف پیامبر (ص) فرمود: *فِي صِفَةِ النَّبِيِّ (ص): كَلَامُهُ بَيَانٌ، وَ صَمْتُهُ لِسَانٌ*؛ سخنش، بیان (روشنگر) بود و سکوتش، زبان (با معنا). در خطبه ۱۴۷ هم در مورد اهل بیت (ع) فرمود: نه خودشان در برابر دین هستند و نه با هم اختلاف دارند

آیت الله جوادی آملیه گزارش ایکن، آیت الله العظمی جوادی آملی؛ استاد درس خارج حوزه و مفسر نهج البلاغه، ۱۶ مهرماه در ادامه سلسله جلسات درس اخلاق هفتگی در مسجد اعظم با بیان اینکه در قیامت جا برای اشتباه نیست و کسی که محصولی در قیامت ندارد زیان کار است، گفت: انسان در دنیا میزان موفقیتش را با افراد هم سن و سال و هم دوره ای خود سنجش می کند اما در قیامت میزان، حقیقت است؛ *وَالْوَزْنُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ ۚ فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ*؛ میزان [سنجش اعمال] در آن روز حق است؛ پس کسانی که اعمال وزن شده آنان سنگین و با ارزش باشد، رستگارند؛ اصل در قیامت، ترازو نیست بلکه حقیقت است.

وی افزود: گاهی می گوئیم برزخ، قیامت، سؤال و جوابی وجود دارد اما مراد آیه این نیست که حق وجود دارد بلکه مراد آن است که وزن و میزان، حق است. موزون، عقاید، اخلاق، اعتقادات و اعمال انسان است و واحدی که با آن سنجش اعمال صورت می گیرد، حق است.

آیت الله العظمی جوادی آملی بیان کرد: اگر باور کنیم که حق، میزان است هرگز دروغ نمی گوئیم و خلافی نمی کنیم. گاهی انسان خود را با امور اعتباری می سنجد و از آنجایی که خود را بدرستی نشناخته است باز دچار سردرگمی است، لذا به تعبیر حضرت امیر (ع)، انسان ابتدا باید خود را بشناسد تا بفهمد اهل سلامت است یا ندامت. قرآن کریم فرموده است، اینکه انسان خودش را فراموش کند، کیفر تلخی است.

مفسر قرآن کریم بیان کرد: خیلی ها درگیر خانواده، زندگی و خانه هستند اما چون خود را فراموش کرده اند، نگران خودشان نیستند. *«وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنْسَاهُمْ أَنْفُسَهُمْ ۚ أُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ»*؛ اینکه من از کجا آمده ام و قرار است به کجا بروم را فراموش کرده اند. طبق بیان علامه طباطبایی (ره) اگر این آیه را کنار من عرف ربه عرف نفسه قرار دهیم، عکس نقیض در می آید.

استاد حوزه علمیه با بیان اینکه حضرت علی (ع) در تعبیری فرمودند: اگر انسان حرفی را که بیان می کند حکیمانه باشد، خیر در آن است و اگر قولی جاهلانه گفت، شر است، گفت: *لَا خَيْرَ فِي الصَّمْتِ عَنِ الْحُكْمِ؛ كَمَا أَنَّهُ لَا خَيْرَ فِي الْقَوْلِ بِالْجَهْلِ*. خاموش ماندن از گفتار حکمت آمیز فایده ای ندارد؛ همان گونه که سخن گفتن نابردانه انسان، اگر در جایی که سخن حق را باید بگوید و نگوید خیری در آن نیست و اگر در جایی که نباید سخنی بگوید بگوید کار باطلی کرده است و خیری در آن نیست.

همسانی قرآن و اهل بیت (ع)

استاد درس خارج حوزه علمیه با بیان اینکه آن چه به منزله معرفی خود اهل بیت (ع) است، همان چیزی است که به منزله معرفی قرآن است؛ اگر قرآن به حق سخن می گوید، اهل بیت (ع) نیز به حق سخن می گویند و اگر جایی سکوت کردند به حق بوده است. اگر کسی جریان غزه و بی حرمتی برخی را نگوید خیری در آن وجود ندارد. حرف خلاف زدن خیر ندارد و حرف حق زدن هم خیر ندارد، پس خیر در گفتن حق و نگفتن جهل است.

وی اضافه کرد: امام علی (ع) در توصیف پیامبر (ص) فرمود: *فِي صِفَةِ النَّبِيِّ (ص): كَلَامُهُ بَيَانٌ، وَ صَمْتُهُ لِسَانٌ*؛ سخنش، بیان (روشنگر) بود و سکوتش، زبان (با معنا). در خطبه ۱۴۷ هم در مورد اهل بیت (ع) فرمود: نه خودشان در برابر دین هستند و نه با هم اختلاف دارند؛ *لَا يَخَالِفُونَ الدِّينَ وَلَا يَخْتَلِفُونَ فِيهِ، فَهُوَ بَيْنَهُمْ شَاهِدٌ صَادِقٌ، وَ صَامِتٌ نَاطِقٌ*.

وی با بیان اینکه قرآنی که بین اهل بیت (ع) است مانند یکی از اعضای اهل بیت (ع) است، تصریح کرد: بنابراین حیات این ها حیات

قرآنی است و از ما خواسته اند که همین راه را طی کنیم. همه شئون قرآن و اهل بیت(ع) حق است؛ لذا در زیارت آل یاسین خطاب به حضرت می گوید: «السَّلَامُ عَلَیْكَ حَیْنَ تَقْرَأُ وَ تُبَیِّنُ»؛ سلام بر تو وقتی قرآن می خوانی و تبیین می کنی؛ سلام بر تو وقتی می نشینی و برمی خیزی.

باطل در قرآن راه ندارد

مفسر قرآن کریم بیان کرد: خداوند در مورد قرآن فرموده است که در آن باطل راه ندارد و اهل بیت(ع) هم قرآنی هستند و زیارتنامه های ما هم مدرسه است. وقتی خطاب به حضرت می گویم سلام بر تو وقتی می نشینی و قعود می کنی، یعنی همه شئون ایشان قرآنی است. صمت، سکوت و بیان قرآن، حق است و اهل بیت(ع) نیز قرآن ناطق هستند و واجد همین ویژگی ها، لذا از ما هم خواسته اند اینطور باشیم.

استاد حوزه علمیه با بیان اینکه در خطبه دیگری فرمود تا اهل بیت(ع) زنده هستند چهل مرده است، زیرا همه شئون ایشان علم است، ادامه داد: هُمْ عَیْشُ الْعِلْمِ وَ مَوْتُ الْجَهْلِ؛ یُخْرِجُكُمْ حِلْمُهُمْ عَنْ عِلْمِهِمْ وَ ظَاهِرُهُمْ عَنْ بَاطِنِهِمْ وَ صَمْتُهُمْ عَنْ حِکْمٍ. بشر عادی مانند اهل بیت(ع) نمی شود اما با عمل به دستورات آنان و سنجش خود با ایشان می تواند به ایشان نزدیک شود.

وی افزود: درست است که در قیامت ما را خواهند سنجید اما دستور دادند که در دنیا خودتان، خودتان را سنجش کنید. وَالْوَزْنُ یَوْمَئِذٍ الْحَقُّ قَمَنْ تَقَلَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ. زینب کبری(س) در آن شرایط با قاطعیت فرمود و الله ما زنده هستیم.

آیت الله العظمی جوادی آملی با تأکید بر اینکه سکوت در برابر جریان غزه جایز نیست، اظهار کرد: امروز جریان غزه بدتر از جریان کربلاست اما بعد از چند روز فراموش می شود، لذا حضرت زینب فرمودند حق زنده است و ما زنده هستیم؛ حق محض مانند خود قرآن، قابل مرگ نیست. حمله مغول به ایران به مراتب بدتر از کربلا بوده است و کم جنایت نکردند، اما امروز در ذهن خیلی ها باقی نمانده است؛ این ها فرماندهان نظامی ایران را کشتند و دست و پای آنان را بر دروازه های شهرهای سراسر ایران آویختند اما این جنایات در تاریخ دفن شد، لذا چیزی که قابل امانه و دفن شدنی نیست وحی است و اهل آن، به ما هم گفته اند این راه باز است و خودتان را با این ذوات و حیانی و اهل حق بسنجید.

افراد مستعد در اجتهاد به کارهای عادی نپردازند

ایشان همچنین در درس خارج فقه گفت: اگر کسی در خود قدرت اجتهاد و نوآوری می بیند و استعداد خوبی دارد، این نعمتی الهی است و چنین نعمتی مسئولیت آور است، مگر همه مردم چنین استعدادی دارند؟ اگر فردی از چنین موهبتی برخوردار است، حوزه علمیه یا دانشگاه را رها کند و به کارهای عادی بپردازد، در برابر این نعمت الهی مسئول است.

آیت الله العظمی جوادی آملی افزود: اهل بیت(علیهم السلام) فرمودند: «عَلَيْنَا إِلْقَاءُ الْأُصُولِ وَ عَلَیْكُمْ التَّفَرِيعُ» یعنی ما اصول را بیان می کنیم و شما باید با اجتهاد، فروغ را از آن استخراج نمایید. وظیفه طلاب تنها حفظ مسئله نیست، بلکه باید به مرتبه اجتهاد برسند.

ایشان اظهار کرد: مجتهدپروری رسالت اصلی حوزه های علمیه است. باید اصول اولیه را آموخت و بر پایه آن استنباط کرد. حوزه باید انسان های مجتهد، خلاق و نوآور تربیت کند تا امتداد مسیر وحی و اجتهاد در جامعه استمرار یابد.

وی در پایان ابراز امیدواری کرد خداوند مسلمین را در سایه قرآن و اهل بیت به جلال و شکوه برساند و عزت دنیا و آخرت عنایت فرماید.